

RAPOR SUNUMU

GELECEĞİN TÜRKİYESİNDE

SOSYAL POLİTİKALAR

MEHMET FATİH AYSAN

27 EKİM 2020

20:30

Online

SUNUM AKIŐI

- Neden Geleceğin Türkiyesinde Sosyal Politikalar?
- Sosyal Politikaların Kapsamı ve Yaklaşımları
- Sosyal Politikaların Gelişimi
- Günümüz Türkiyesi'nde Sosyal Politika Uygulamaları
- Sosyal Politikalarda Yeni Meydan Okumalar
- Geleceğin Türkiyesi için Yeni Bir Sosyal Politika nerisi

NEDEN

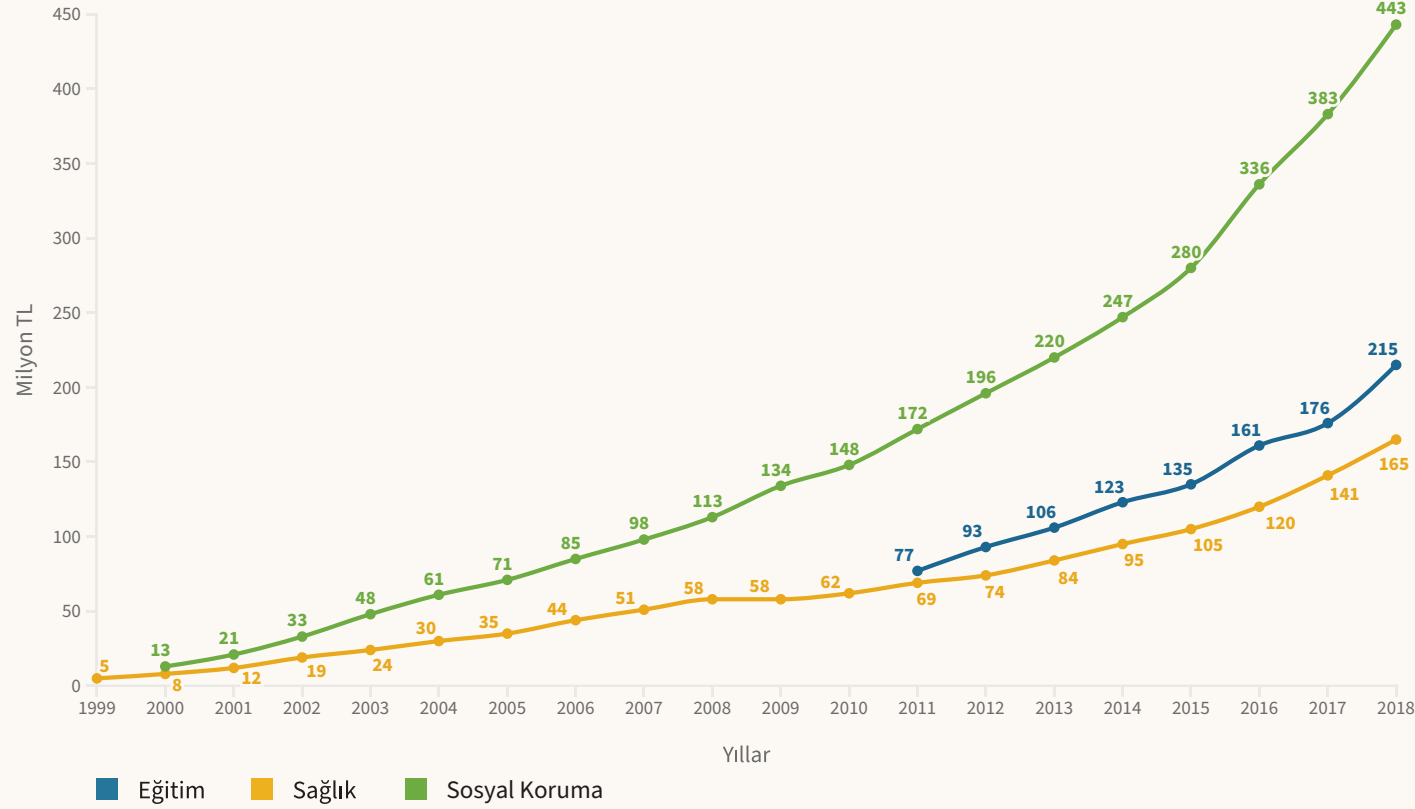
GELECEĞİN TÜRKİYESİNDE

SOSYAL

POLİTİKALAR?

NEDEN GELECEĞİN TÜRKİYESİNDE SOSYAL POLİTİKALAR?

Türkiye’de sosyal politika harcamalarındaki değişim, 1999-2018

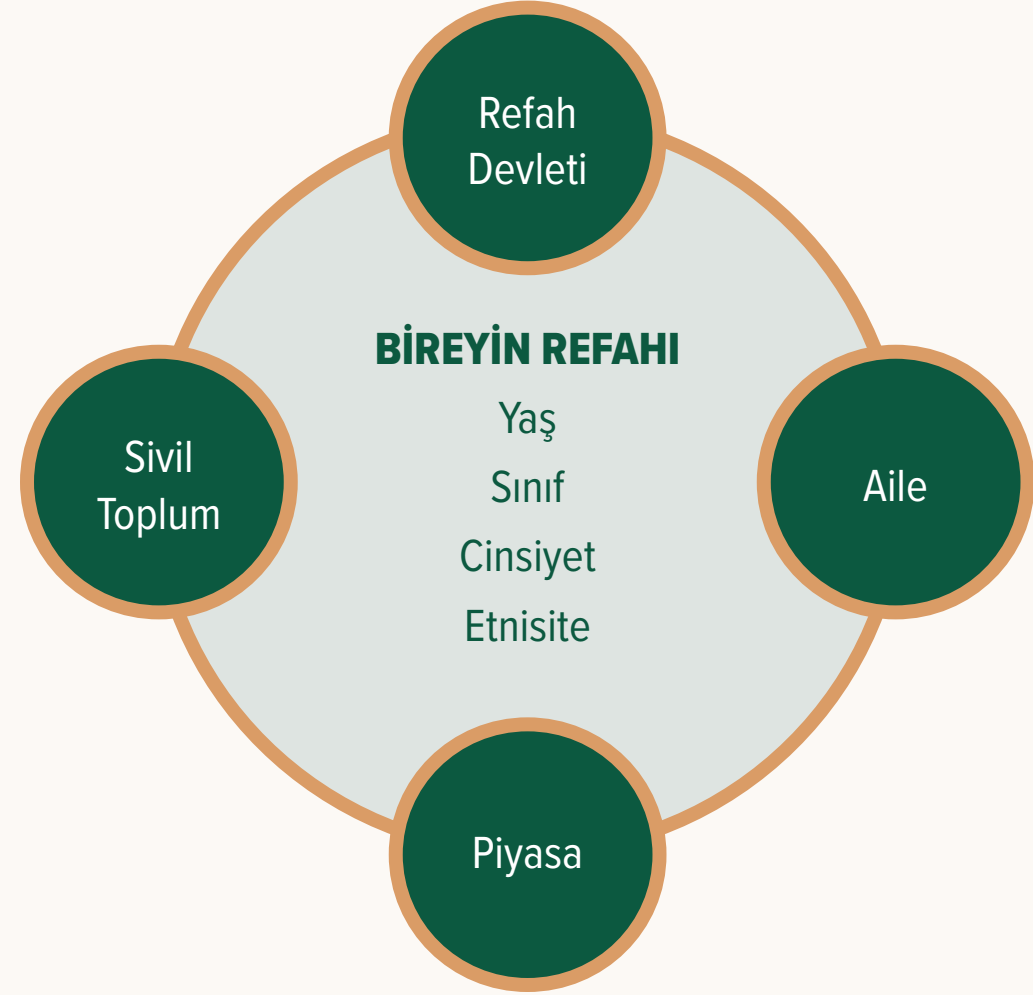
NEDEN GELECEĞİN TÜRKİYESİNDE SOSYAL POLİTİKALAR?

- Hızlı sosyo-ekonomik değişimler ve bunların refah devleti ve sosyal politikalar üzerinde getirdiği yükler.
- Ezberlenmiş sosyal politika yaklaşımları ile nereye kadar gidilebilir?
- Sosyal harcamaları artırmak başlı başına bir amaç olmalı mıdır?
- Plansız uygulanan sosyal politikalar sorunlarımızı çözebilir mi?
- Amaç: Sosyal refahı önceleyen bir vizyonla devletin vatandaşlarına kaliteli, sürdürülebilir ve huzurlu bir yaşam sunmasının ipuçlarını sunmak

SOSYAL POLİTİKANIN KAPSAMI VE YAKLAŞIMLAR

SOSYAL POLİTİKANIN KAPSAMI VE YAKLAŞIMLAR

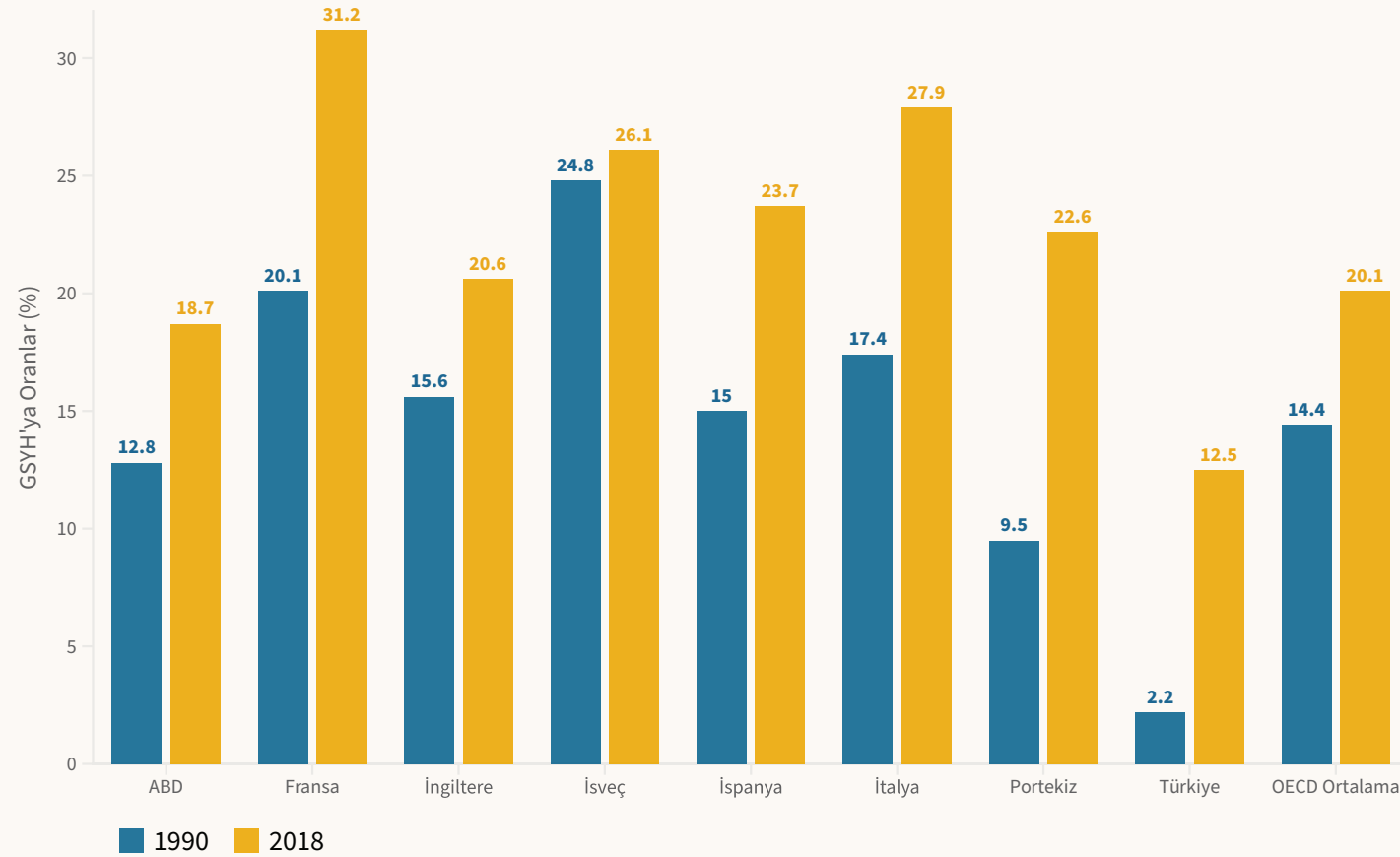
Refahın Dağıtımında Aktörler ve Bireyler

DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE SOSYAL POLİTİKALARIN GELİŞİMİ

DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE SOSYAL POLİTİKALARIN GELİŞİMİ

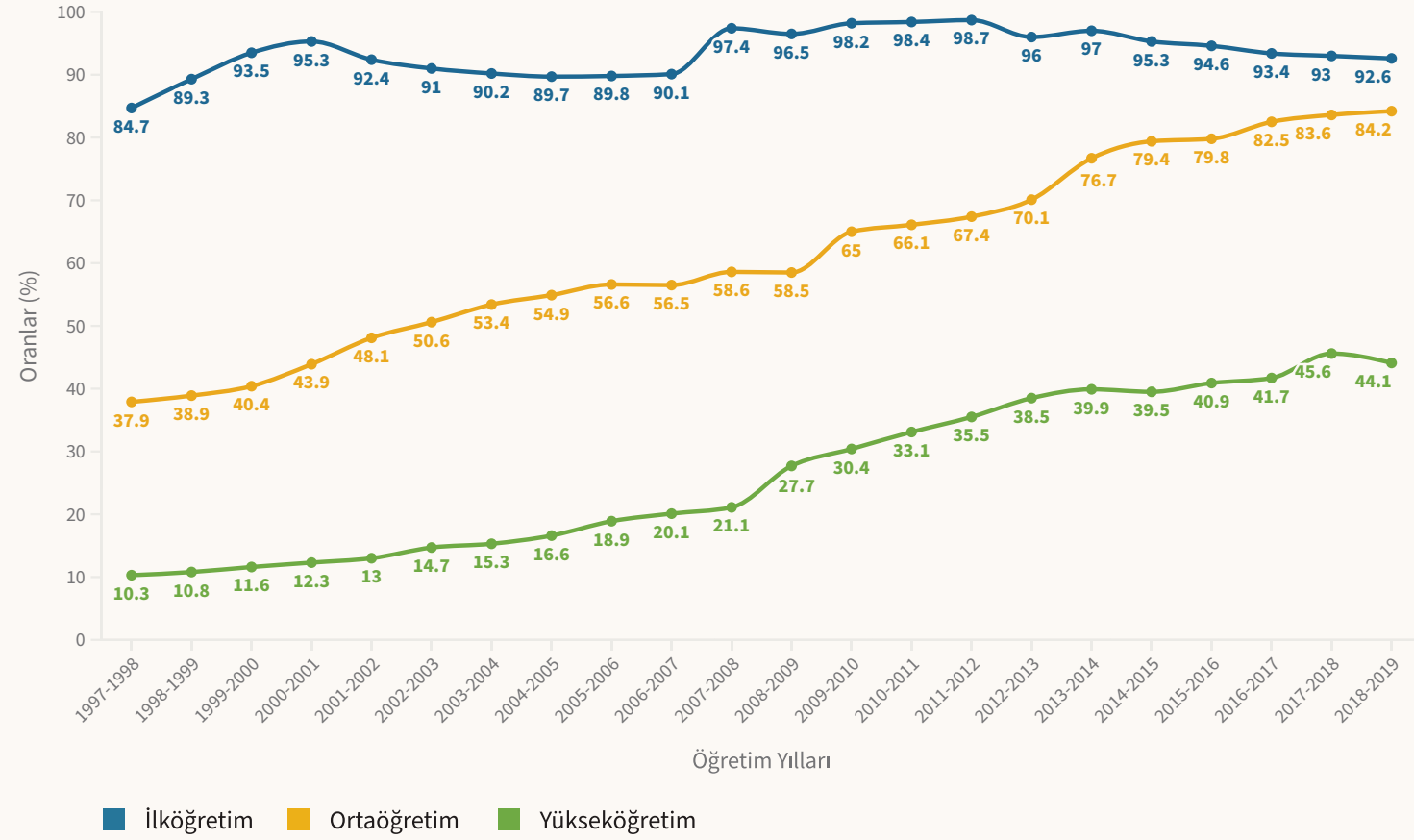
Kamu Sosyal Harcamalarının GSYH'ye Oranı

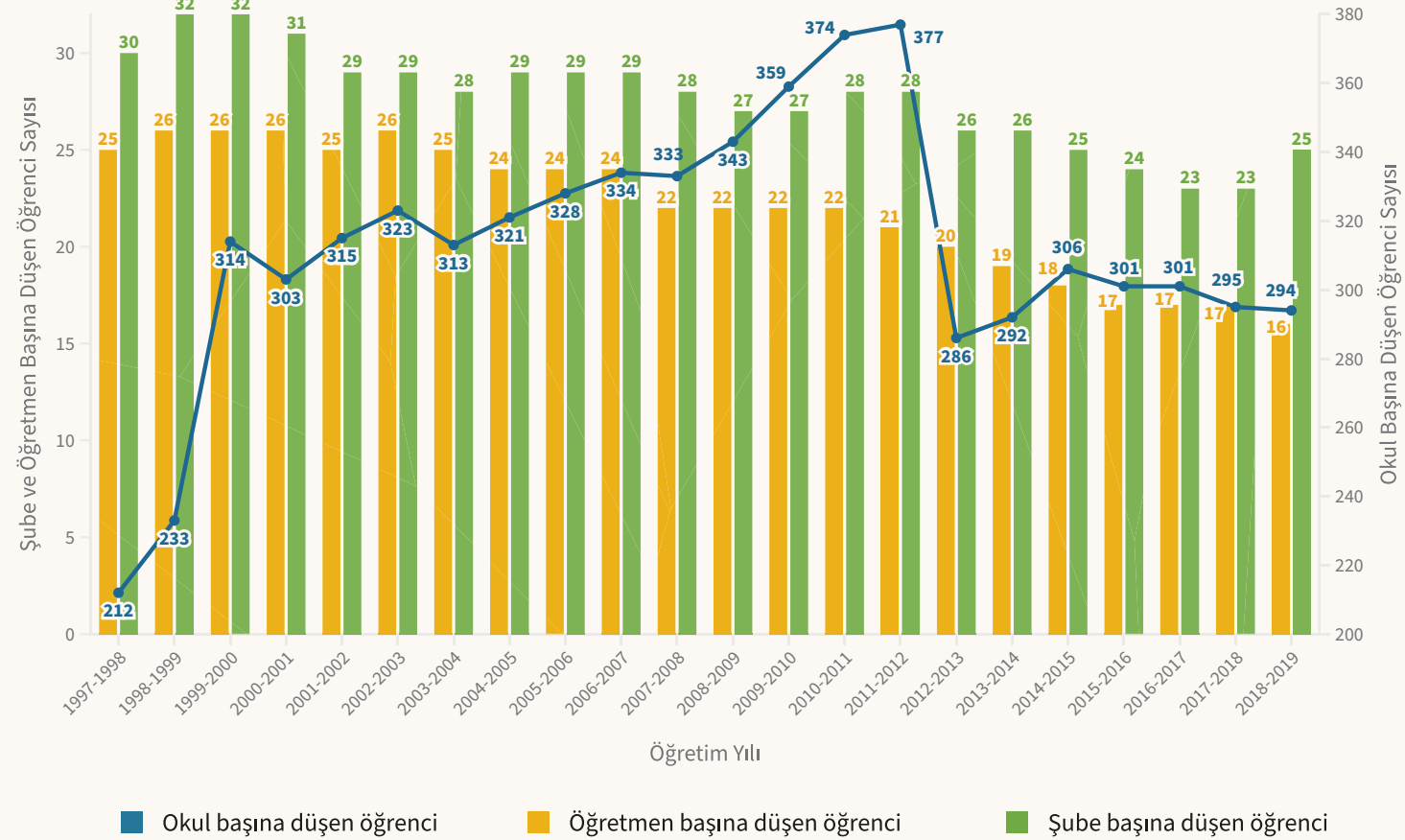
GÜNÜMÜZ TÜRKİYE'SİNDE SOSYAL POLİTİKA UYGULAMALARI

EĞİTİM

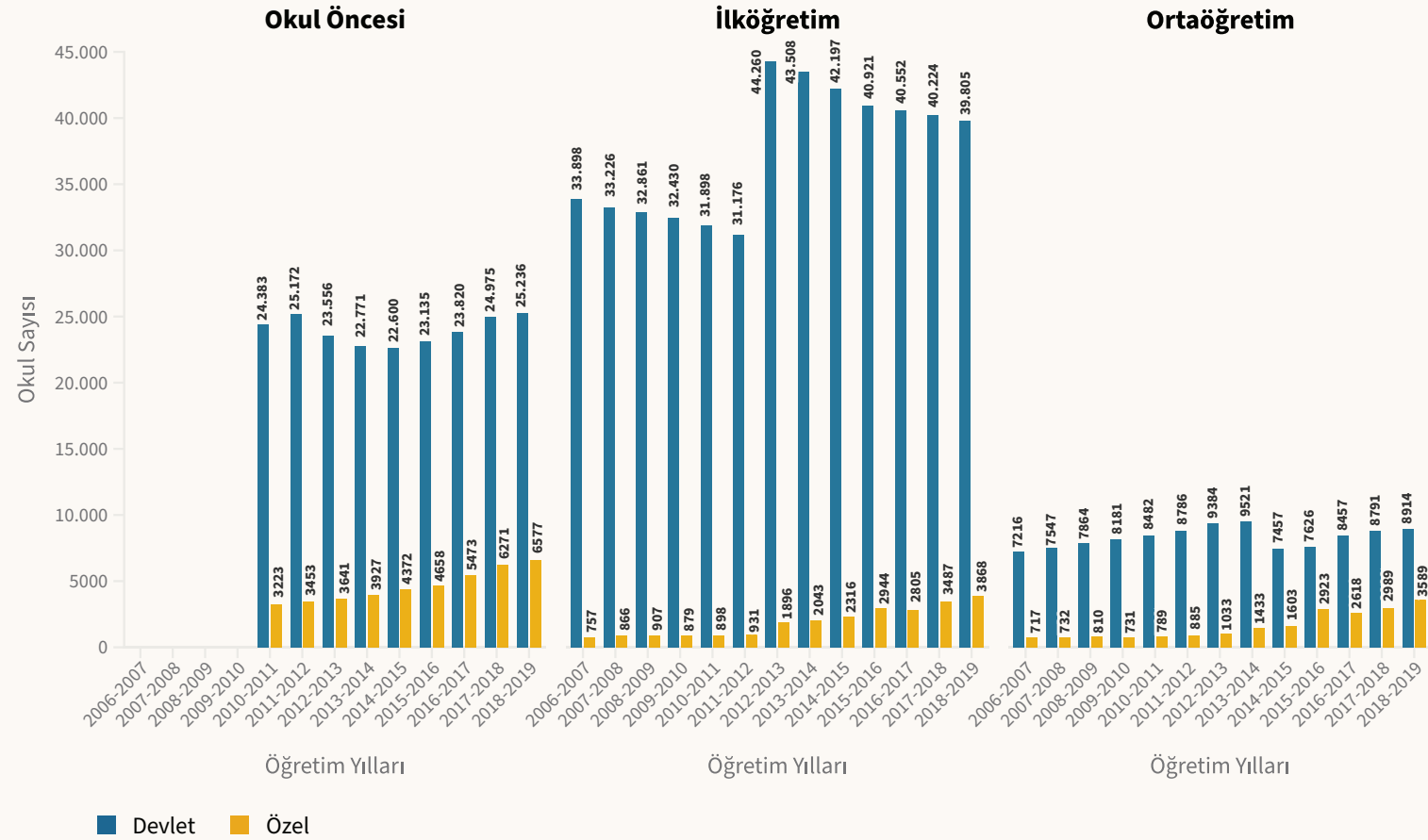
Net Okullaşma Oranları, 1998-2019

Okul, Şube ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı, 1997-2019

Öğretim Çağı ve Kurumlarına Göre Okul Sayıları, 2006-2019

SOSYAL SİGORTALAR

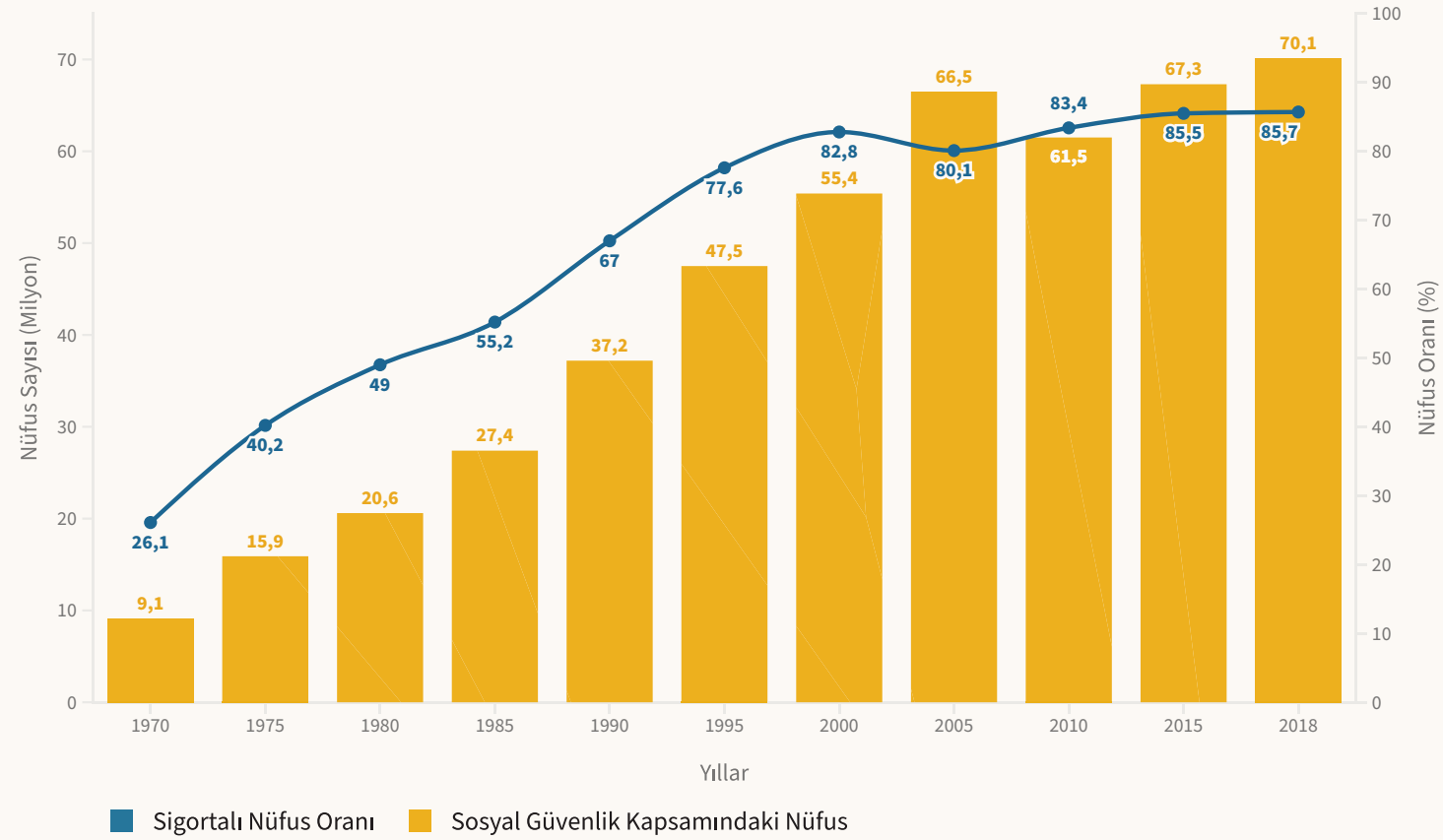
Türk Eğitim Sistemi;

- Türkiye'nin teknolojik, ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarına cevap verebilecek genç nesilleri yetiştirmeli
- Kişilerin meslekleriyle ilgili kendilerini geliştirmelerini sağlamalı
- Kültürel gelişimlerini devam ettirmek isteyen kişilere yeni imkânlar sunabilmeli

SOSYAL SİGORTALAR

Sigortalı nüfus oranı yıllar içerisinde artmıştır.

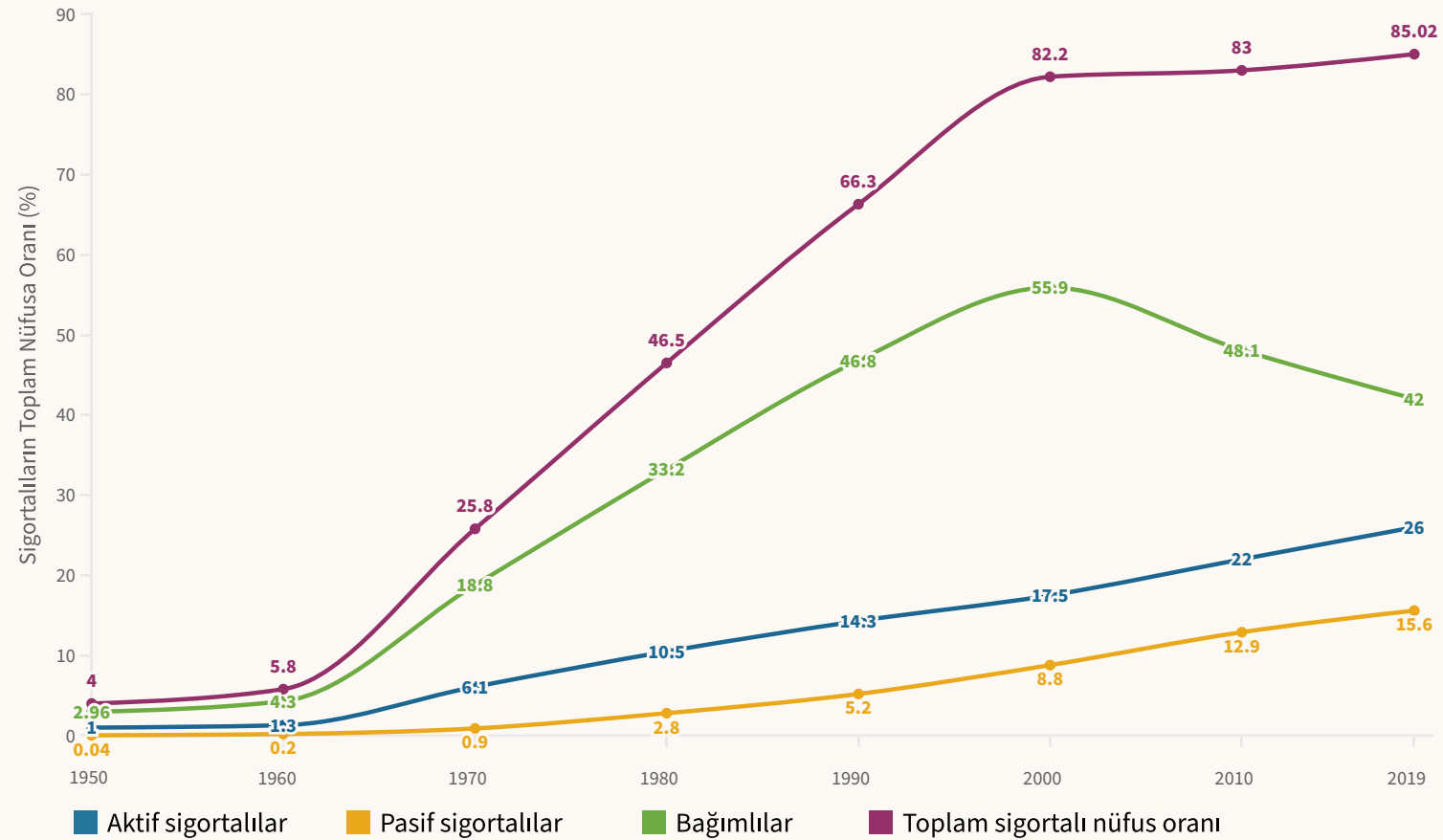
Türkiye’de Sosyal Güvenlik Kapsamı, 2001-2018

SOSYAL SİGORTALAR

Aktif sigortalı sayısı istenilen düzeyde artmamıştır.

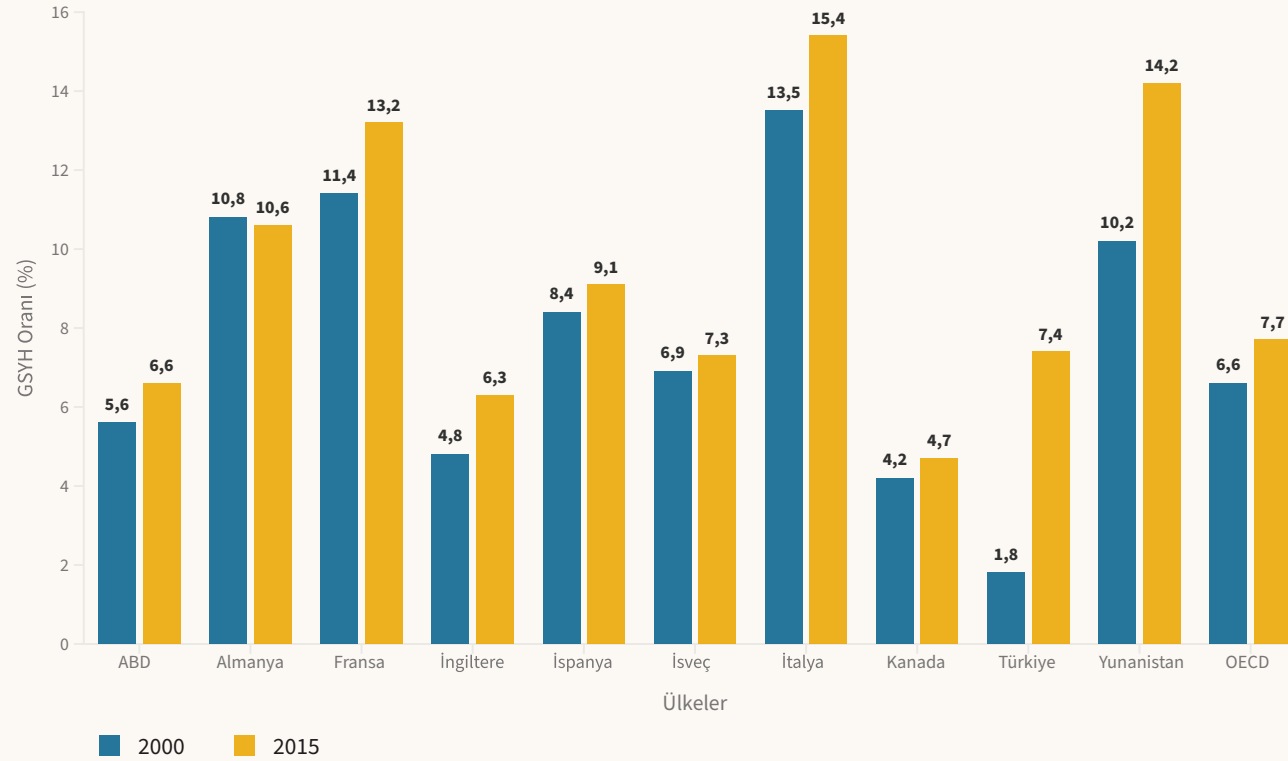
Türkiye’de Sigortalıların Toplam Nüfusa Oranı (%), 1950-2019

SOSYAL SİGORTALAR

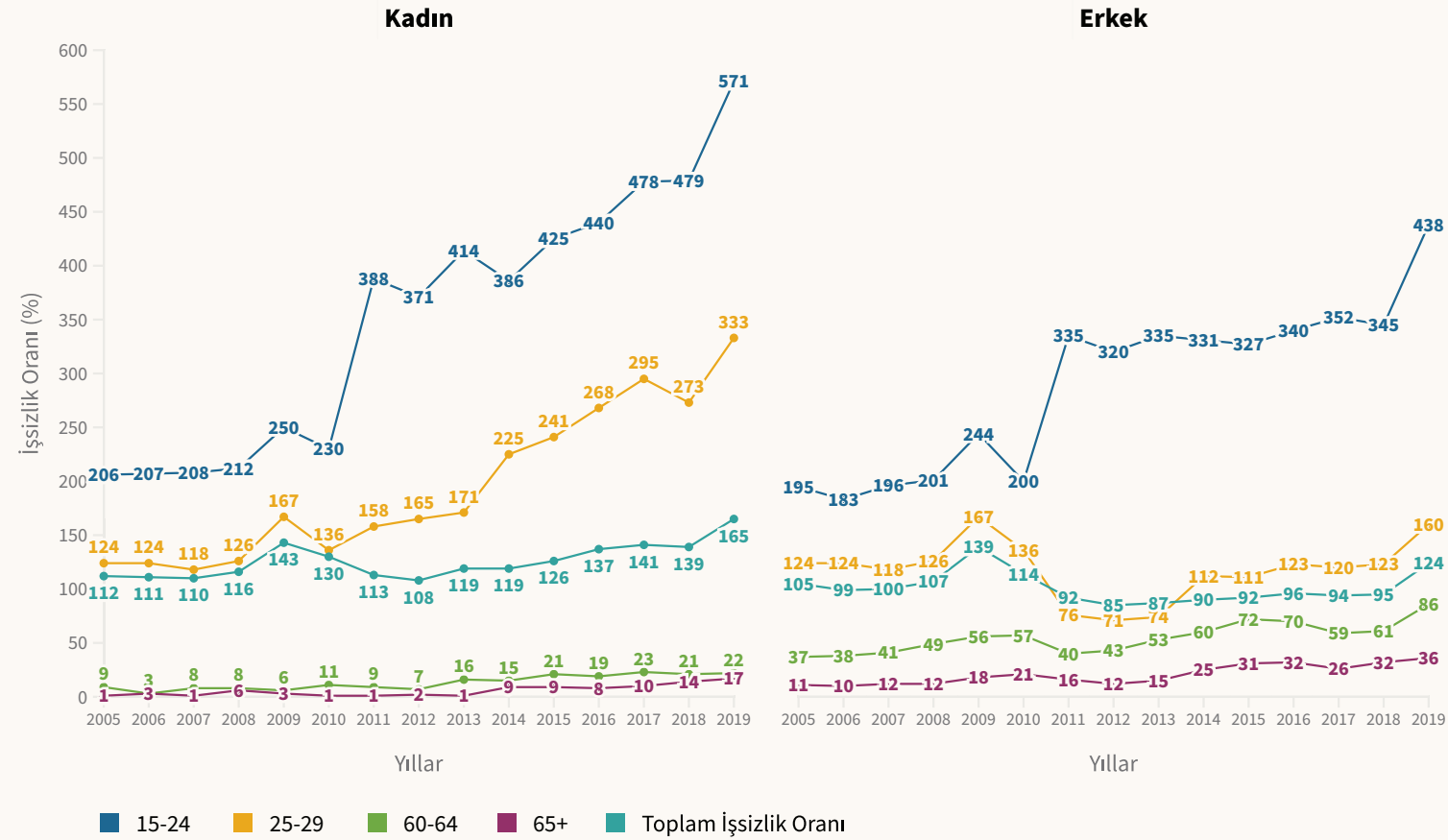
Türkiye’de kamu emeklilik harcamalarının toplam hükûmet harcamaları içindeki payının yaşlı nüfusa sahip ülkelere kıyasla daha yüksektir.

Seçili OECD Ülkelerinde Kamu Emeklilik Harcamaları, 2000-2015

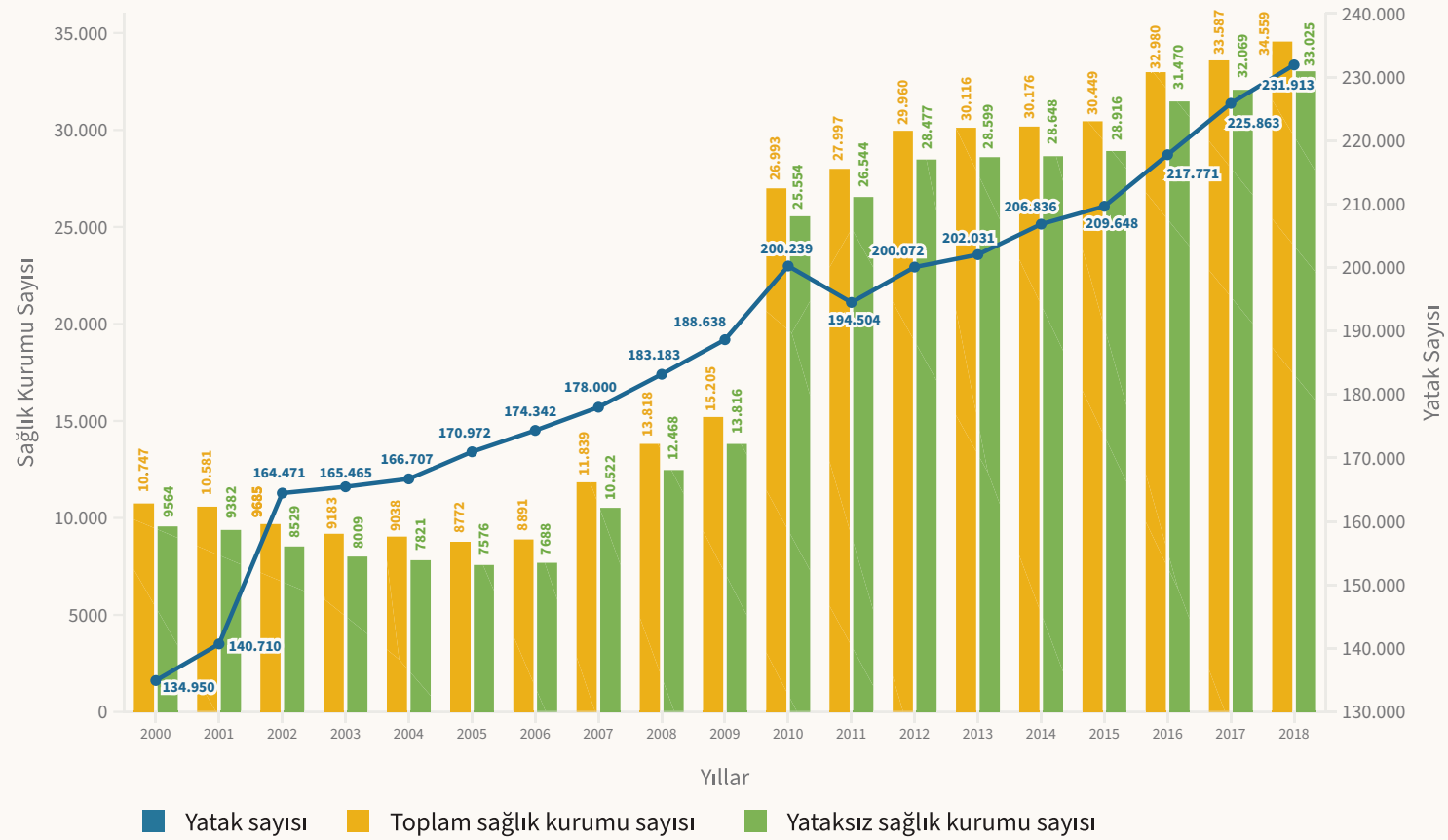

SOSYAL SİGORTALAR

Türkiye’de Yaşa ve Cinsiyete Göre İşsizlik Oranları, 1990-2019

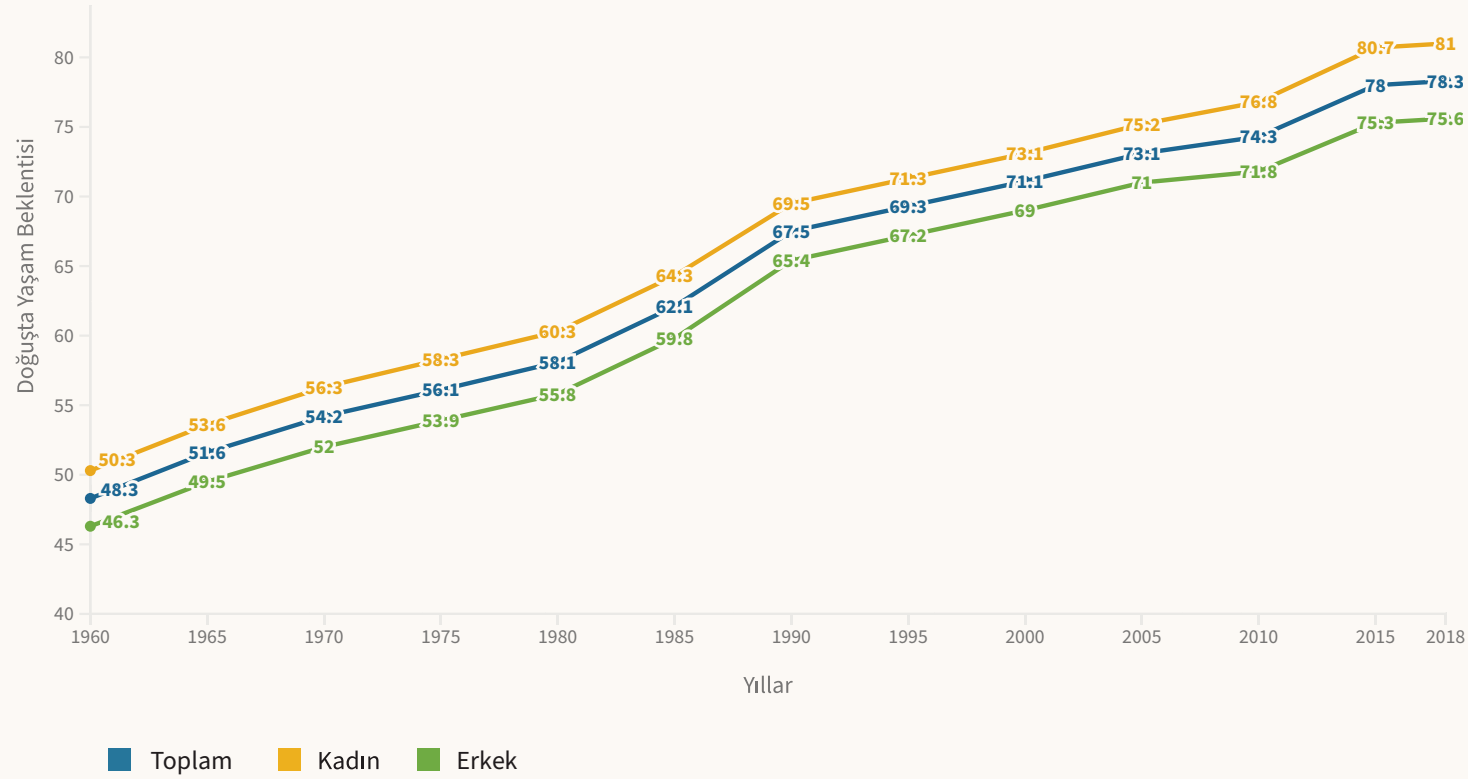

Türkiye’de Sağlık Kurumu ve Yatak Sayıları, 2000-2018

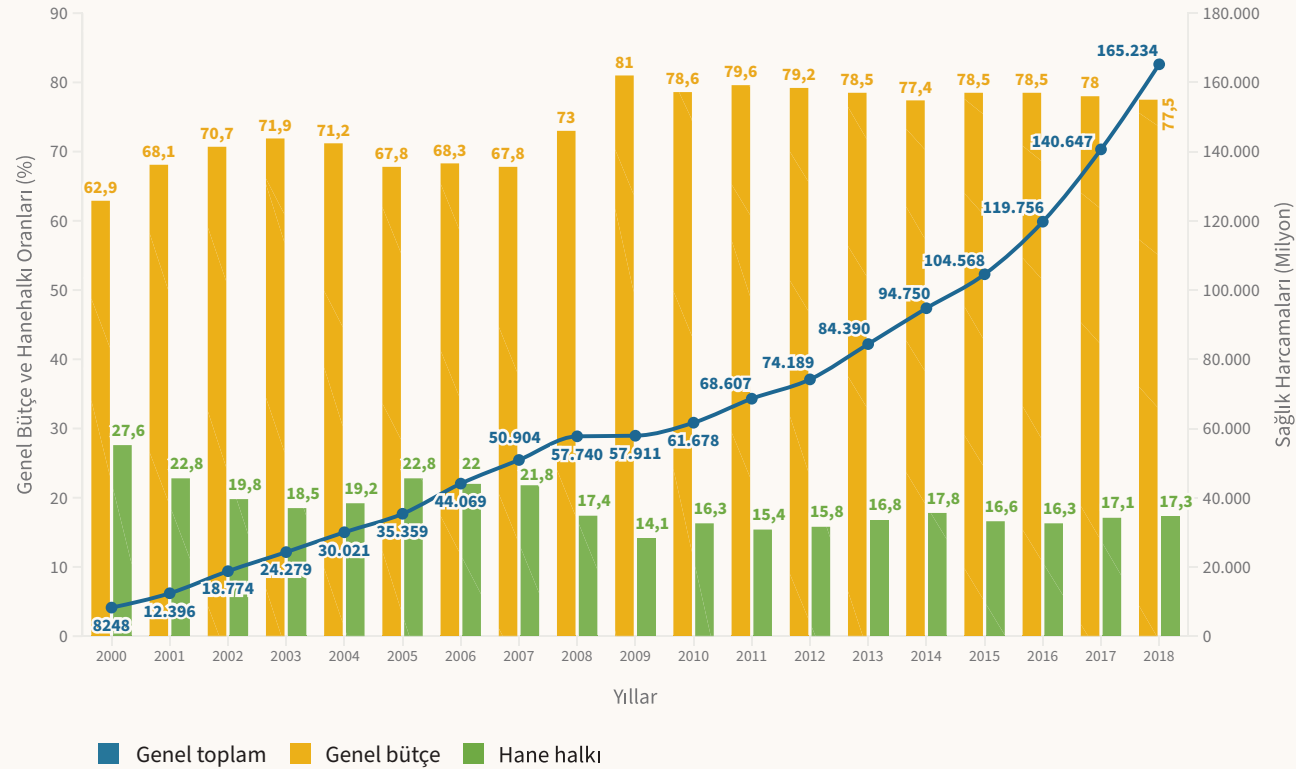
Türkiye, birçok sanayileşmiş ülkenin doğuşta yaşam beklentisi seviyelerine yaklaşmıştır.

Türkiye’de Cinsiyete Göre Doğuşta Yaşam Beklentisi, 1960-2018

Sağlık harcamalarının son yıllarda ciddi olarak yükselmesi, sağlık sisteminin sürdürülebilirliği ve etkili yönetimi üzerine soru işaretleri doğurmaktadır.

Türkiye’de Toplam Sağlık Harcamaları ve Kaynakların Oranları, 2000-2018

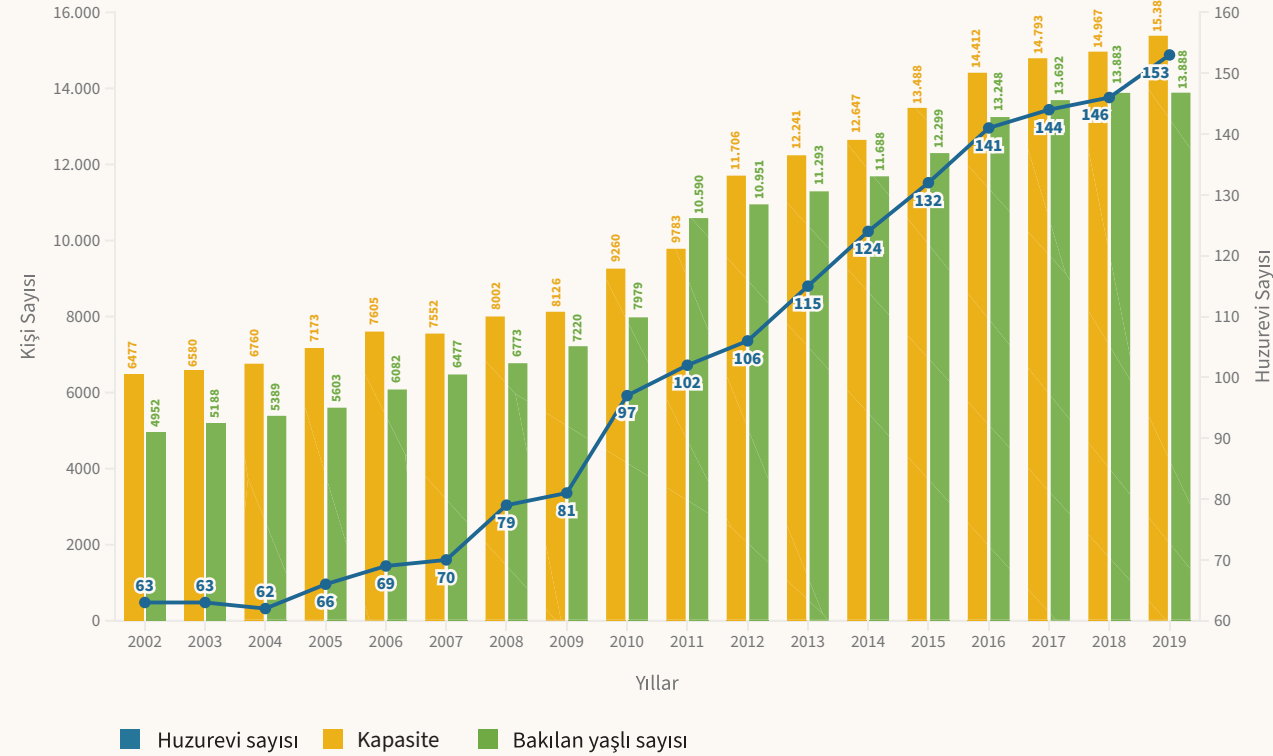
SAĞLIK HİZMETLERİ

- Özellikle son on yılda kamu ve özel bakım kuruluşları ile buralarda kalan yaşlı ve engelli sayısı artmıştır.
- Aile yanında destek verilen çocuk sayısında önemli bir artış görülmektedir.
- Türkiye’de kurumsal bakımdaki artışın yanında enformel bakımın önemi de artmaktadır.
- Evde Bakım Desteği

SAĞLIK HİZMETLERİ

Özellikle son on yılda kamu ve özel bakım kuruluşları ile buralarda kalan yaşlı sayısı artmıştır.

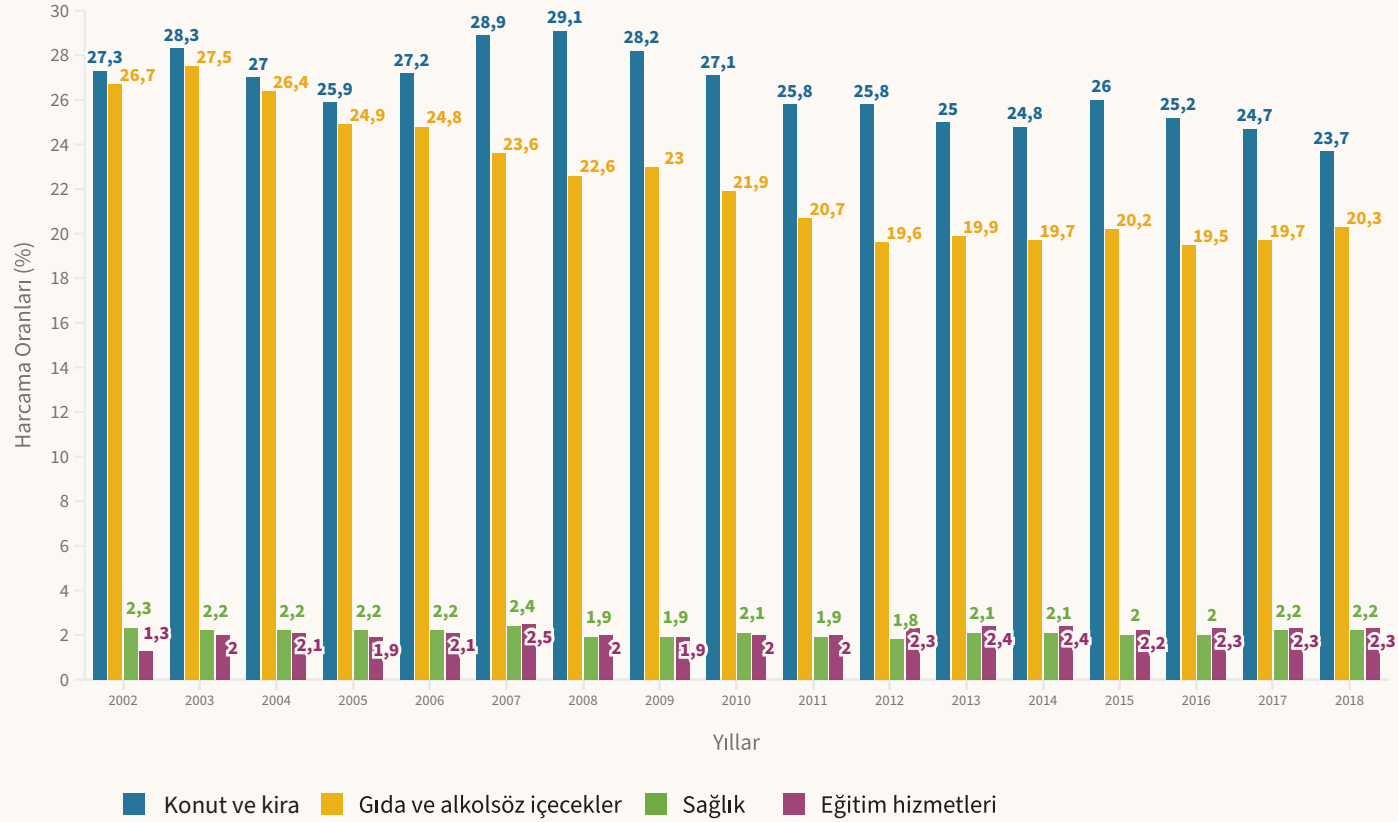
Huzurevleri ve Huzurevlerinde Kalan Yaşlı Sayısı, 2002-2019

KONUT

Konut ve kira ile ilgili masraflar vatandaşların temel gider kalemlerinden biridir.

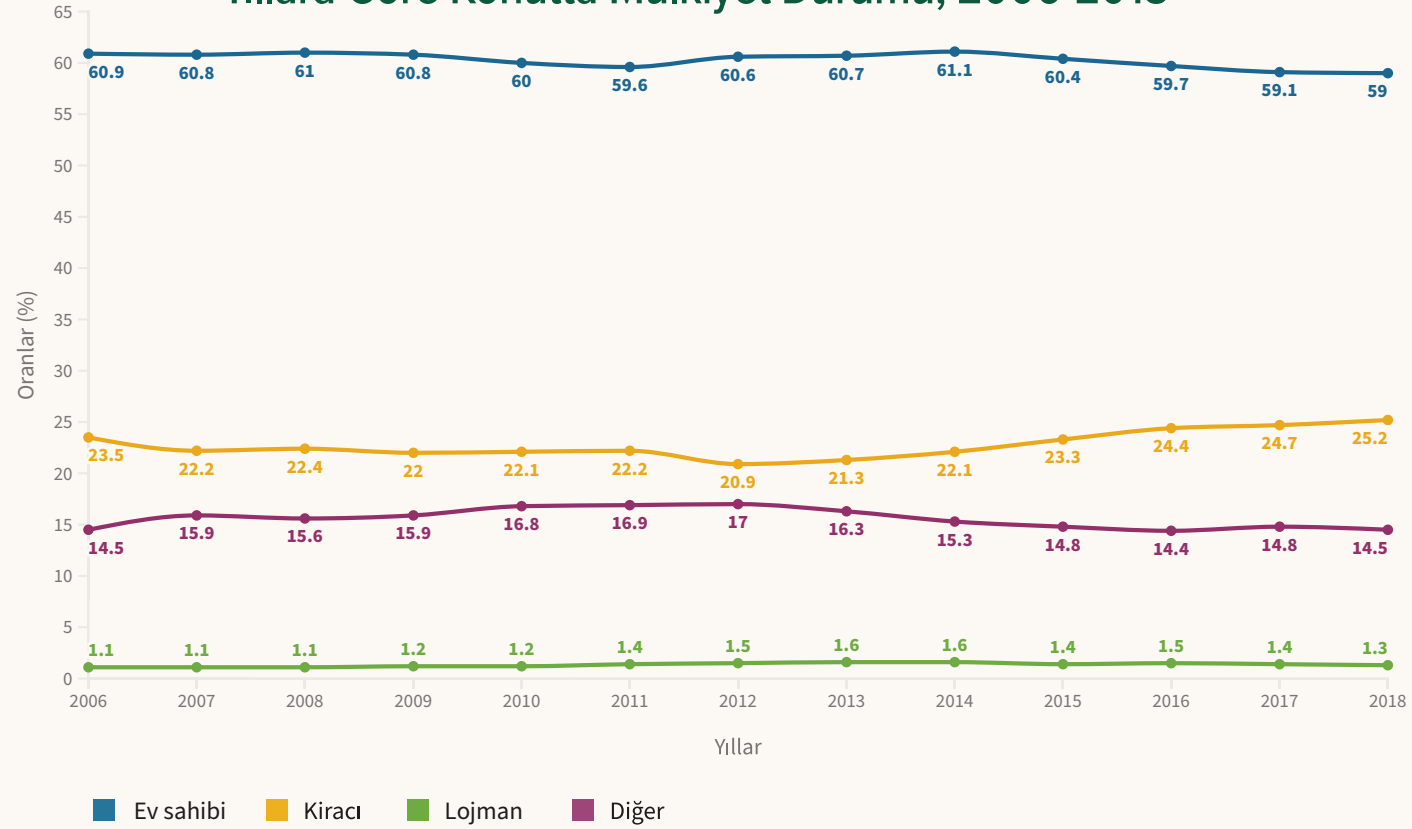
Hanehalkının Tüketim Amaçlı Yaptığı Harcamaların Oranları, 2002-2018

KONUT

TOKİ'nin ülke genelindeki sosyal konut projelerine rağmen ev sahipliğinde ciddi bir değişimin olmamış hatta ufak bir düşüş yaşanmıştır.

Yıllara Göre Konutta Mülkiyet Durumu, 2006-2018

SOSYAL YARDIMLAR

- Türkiye’de sosyal yardımlar sigortalı çalışan yoksullar açısından dışlayıcı bir yapı oluşturur.
- Başvuru kriterleri ve veriliş biçimlerinde sıkıntılar yaşanmaktadır.
- AÇSHB Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü’nün bünyesinde eğitimden sağlığa kadar çok farklı alanlarda 33 aktif sosyal yardım programı bulunmaktadır.

SOSYAL YARDIMLAR

- Sistemin sürdürülebilirliği, etkinliği ve kronik yoksulluğu ortadan kaldırıcı etkisi için:
 - ASDEP gibi programların bilgilendirme, yönlendirme, planlama ve uygulama hizmetleri kullanılmalıdır.

SOSYAL POLİTİKALARDA YENİ MEYDAN OKUMALAR

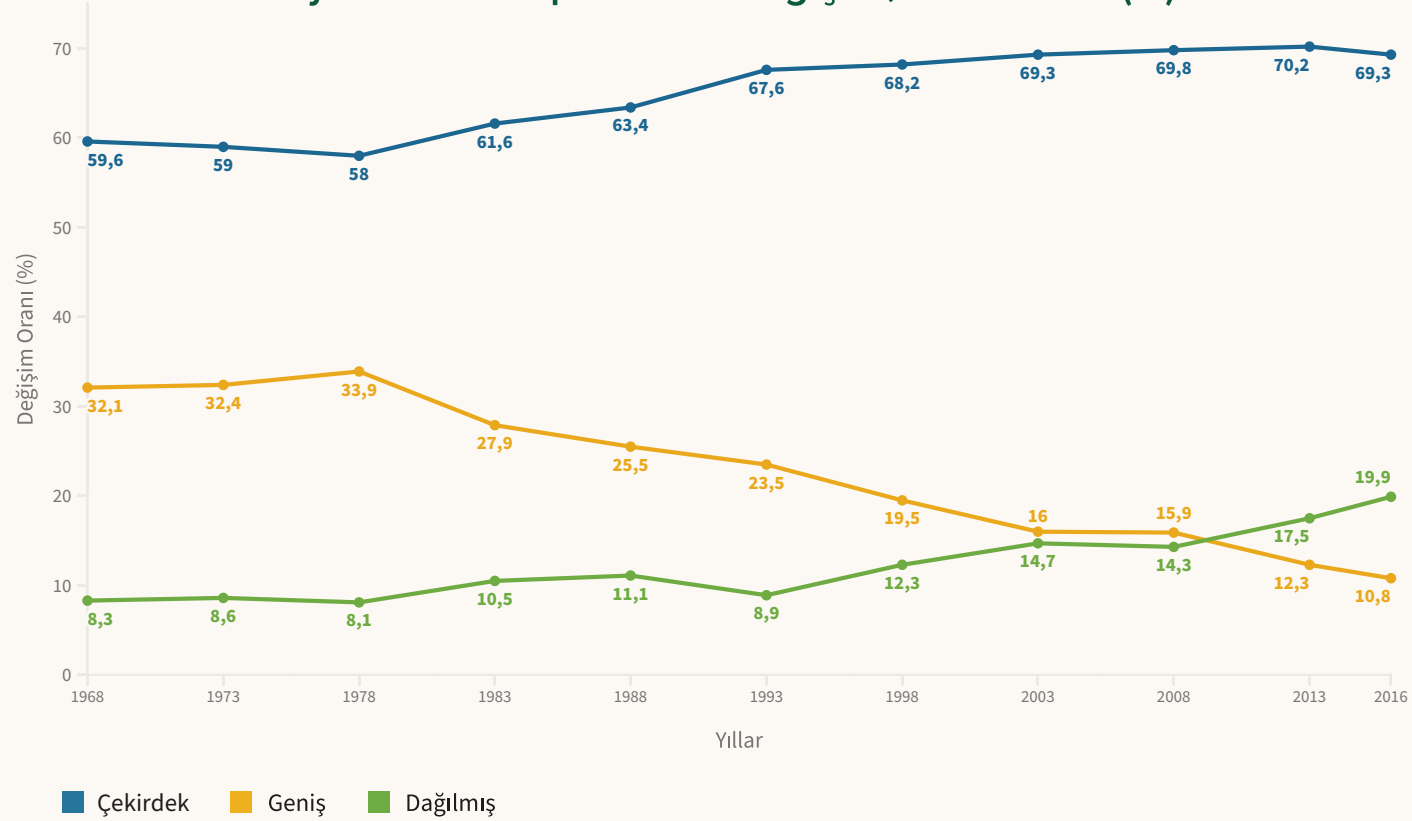
SOSYAL POLİTİKALARA YENİ MEYDAN OKUMALAR

- Toplumsal Değişimler
- Demografik Dönüşüm
- Ekonomik Riskler
- Göç Hareketleri
- Çevre Sorunları ve Salgın Hastalıklar
- Popülizm ve Kayırmacılık

TOPLUMSAL DEĞİŞİMLER

Değişimin ivmesinin hızla arttığı günümüzde, değişen toplumu anlamak ve yeni toplumsal yapıları analiz etmek sosyal politikaları doğru tasarlamak için önemlidir.

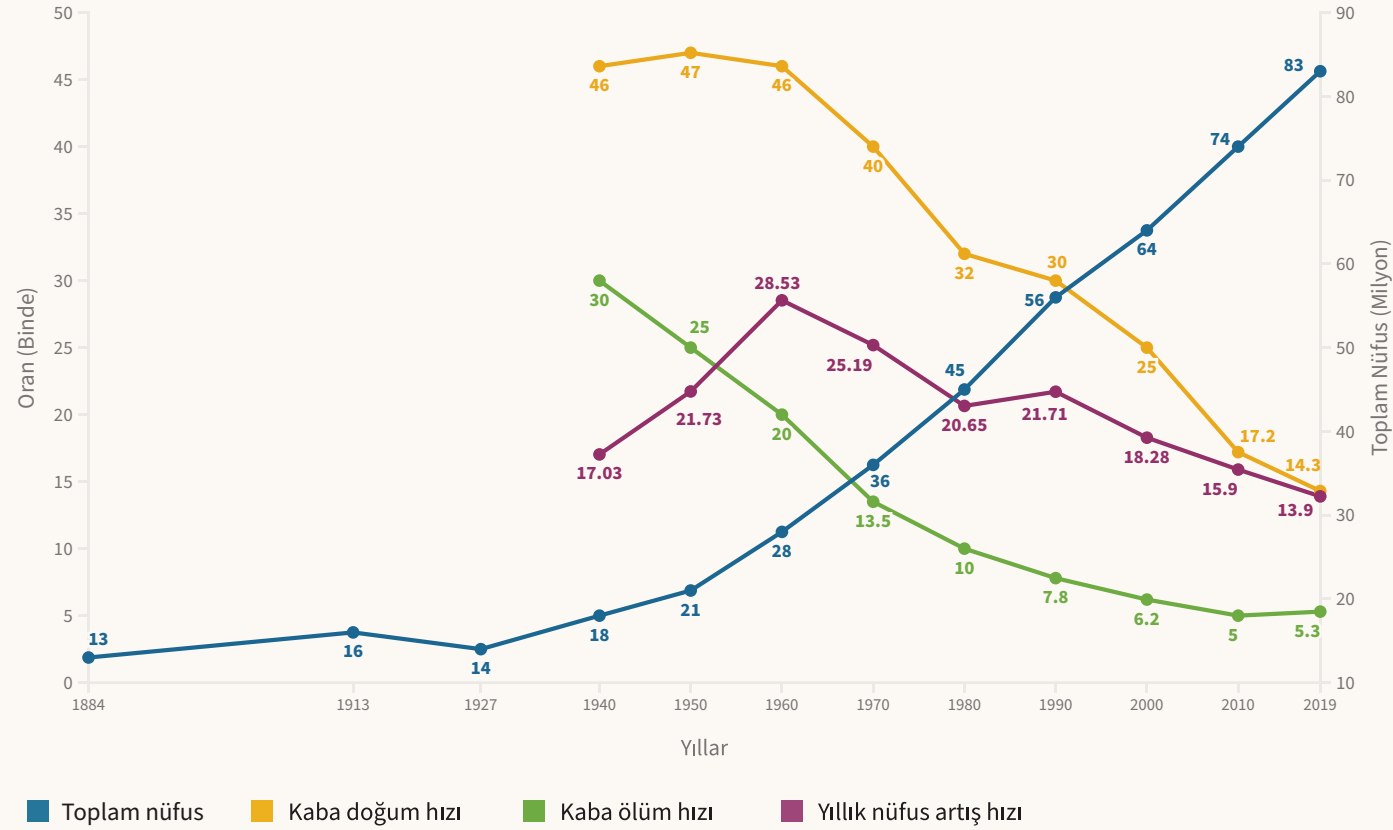
Türkiye’de Aile Yapısındaki Değişim, 1968-2016 (%)

DEMOGRAFİK DÖNÜŞÜM

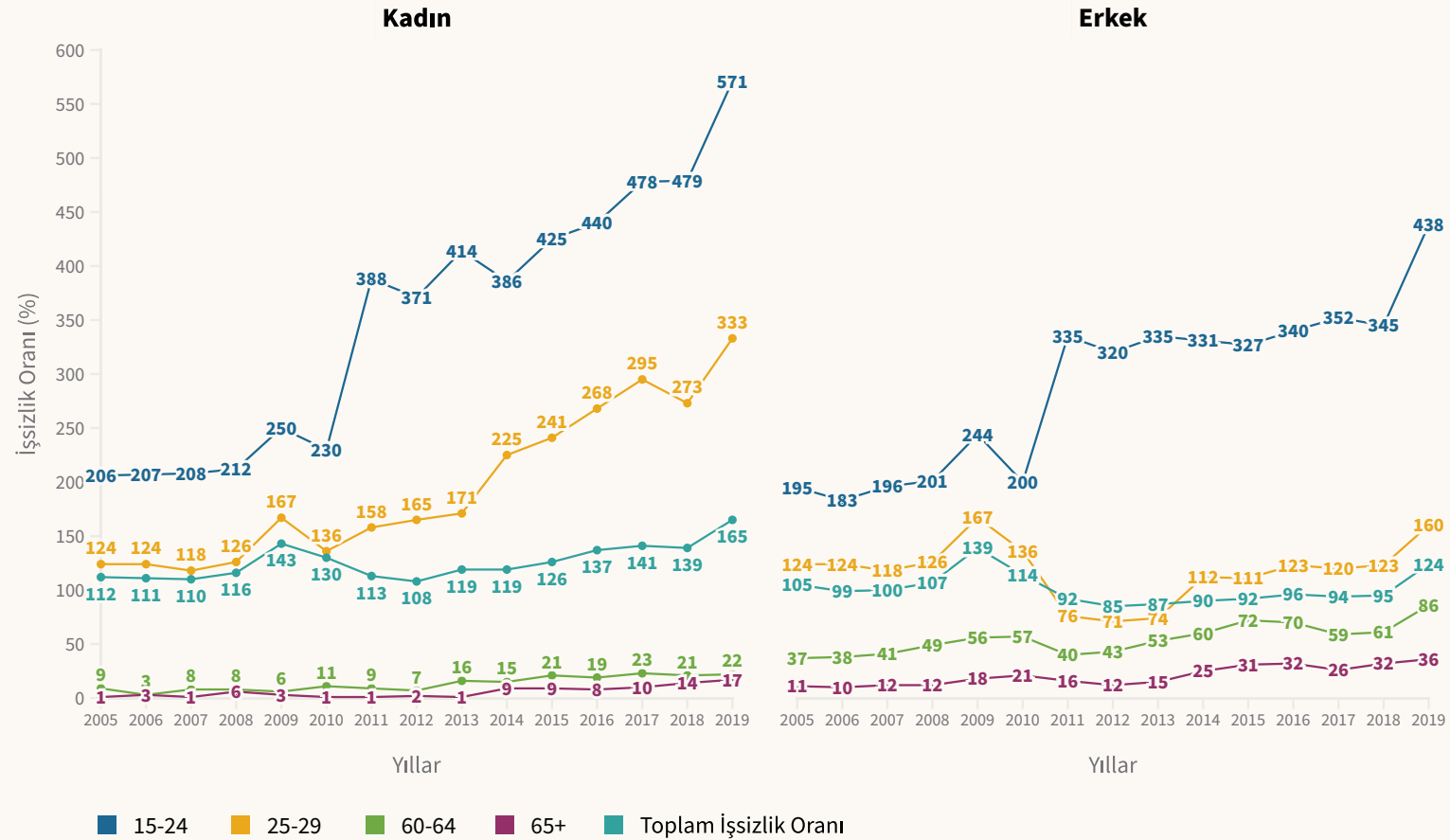
Nüfusun hızla yaşlanması, sosyal politikalar için öne çıkan meydan okumalardan biridir.

Türkiye’de Nüfusun Değişimi, 1884- 2019

EKONOMİK RİSKLER

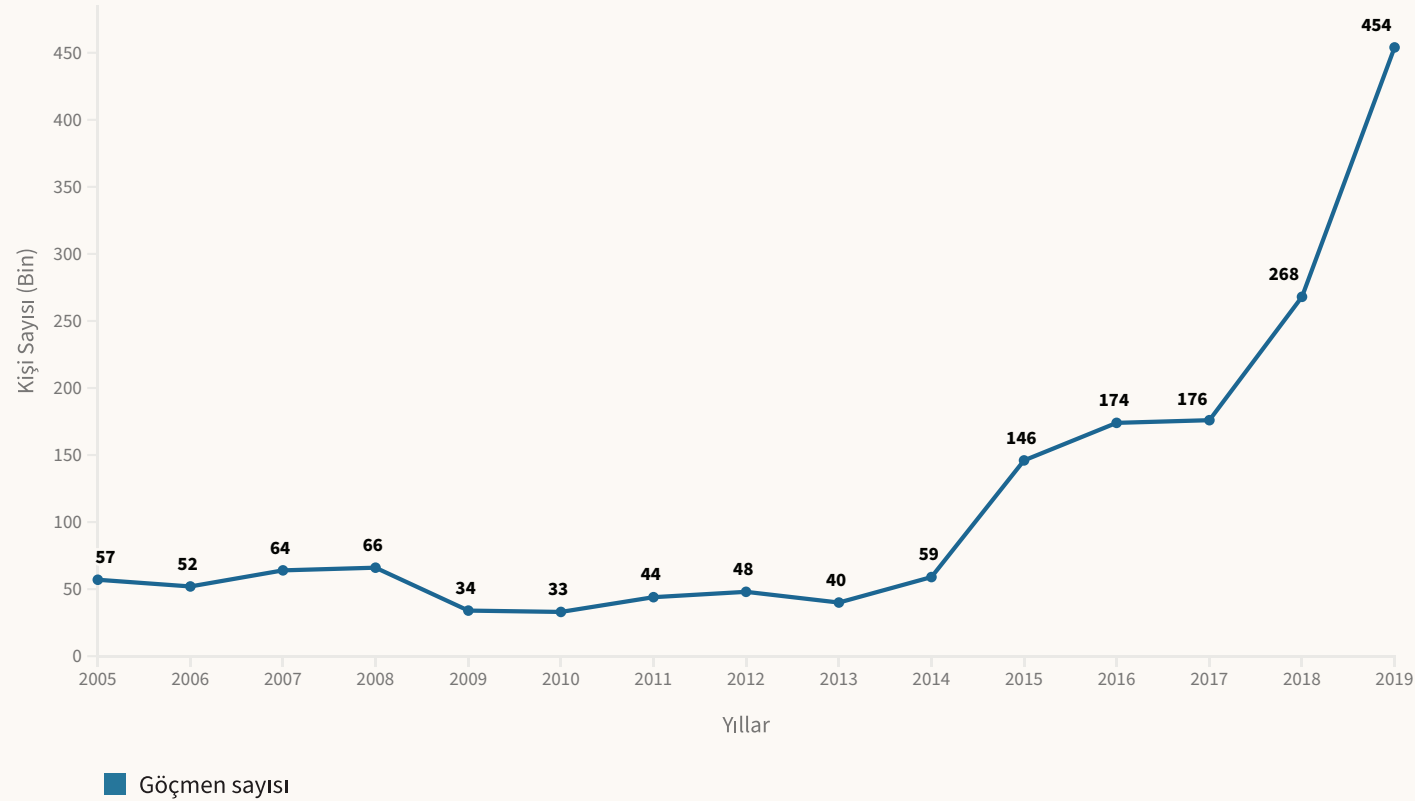
Türkiye’de Yaşa ve Cinsiyete Göre İşsizlik Oranları, 1990-2019

GÖÇ HAREKETLERİ

Sosyal güvenlik sisteminin formel işlerde kayıtlı çalışmayan göçmenlere sosyal güvenlik imkânı sunmaması sosyal adalet anlayışına ters düşmektedir.

Yıllara Göre Türkiye’de Yakalanan Düzensiz Göçmen Sayıları, 2005-2019

ÇEVRE SORUNLARI VE SALGIN HASTALIKLAR

Küresel Isınma

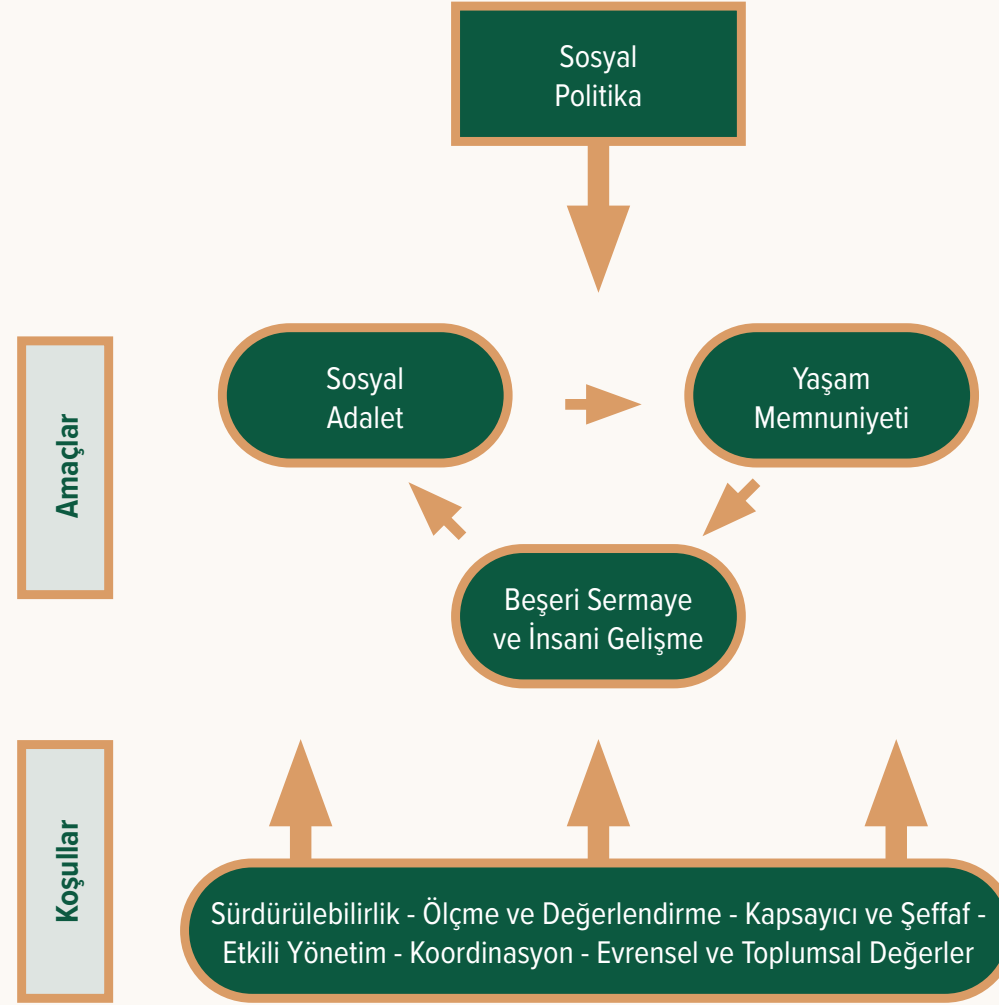
Covid-19

POPÜLİZM VE KAYIRMACILIK

- Popülizm uzun vadede kamu bütçesinin bozulmasına neden olmaktadır.
- Bu refah mekanizmaları sosyal politikaların sürdürülebilirliği ve refah kazanımları için önemli bir tehdit oluşturmaktadır.

GELECEĞİN TÜRKİYESİ İÇİN YENİ BİR SOSYAL POLİTİKA ÖNERİSİ

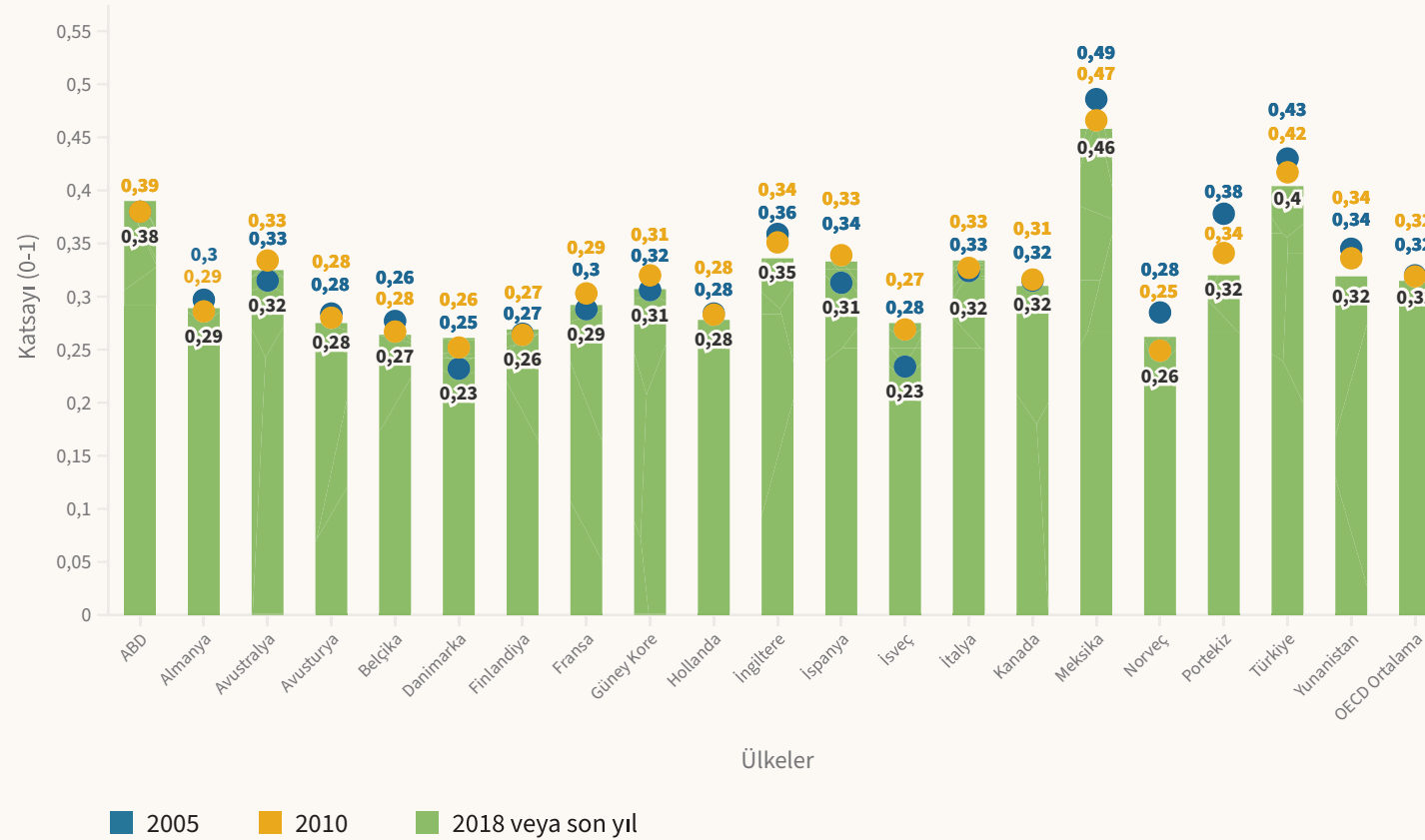
SOSYAL POLİTİKALARIN AMAÇLARI VE KOŞULLARI

SOSYAL ADALET

Türkiye yüksek Gini katsayısı ile gelir eşitsizliği en fazla olan ülkelerden biridir.

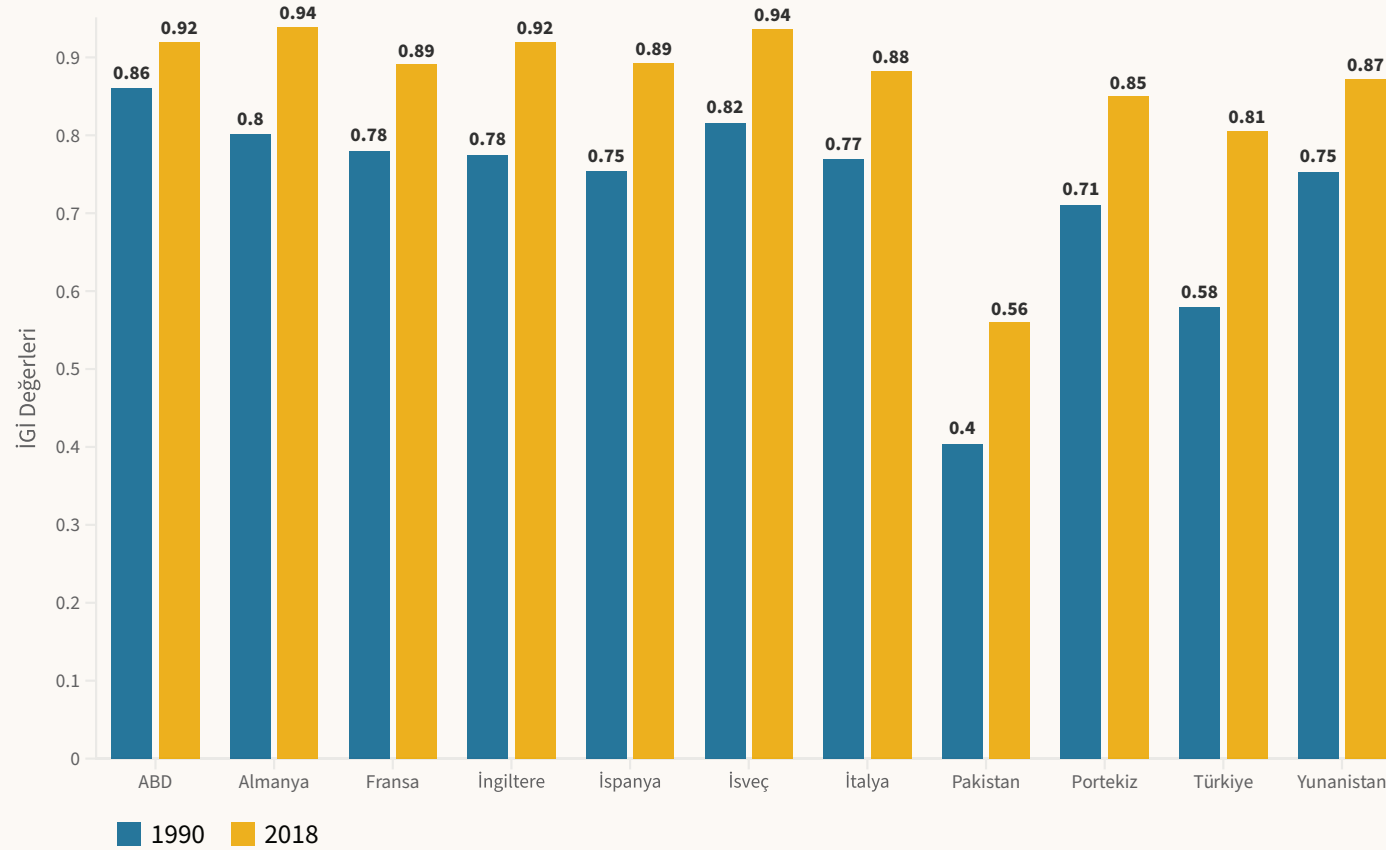
Seçilmiş OECD Ülkelerinde Harcanabilir Gelir Gini Katsayısı, 2005-2018

BEŞERİ SERMAYE VE İNSANİ GELİŞME

Türkiye yüksek Gini katsayısı ile gelir eşitsizliği en fazla olan ülkelerden biridir.

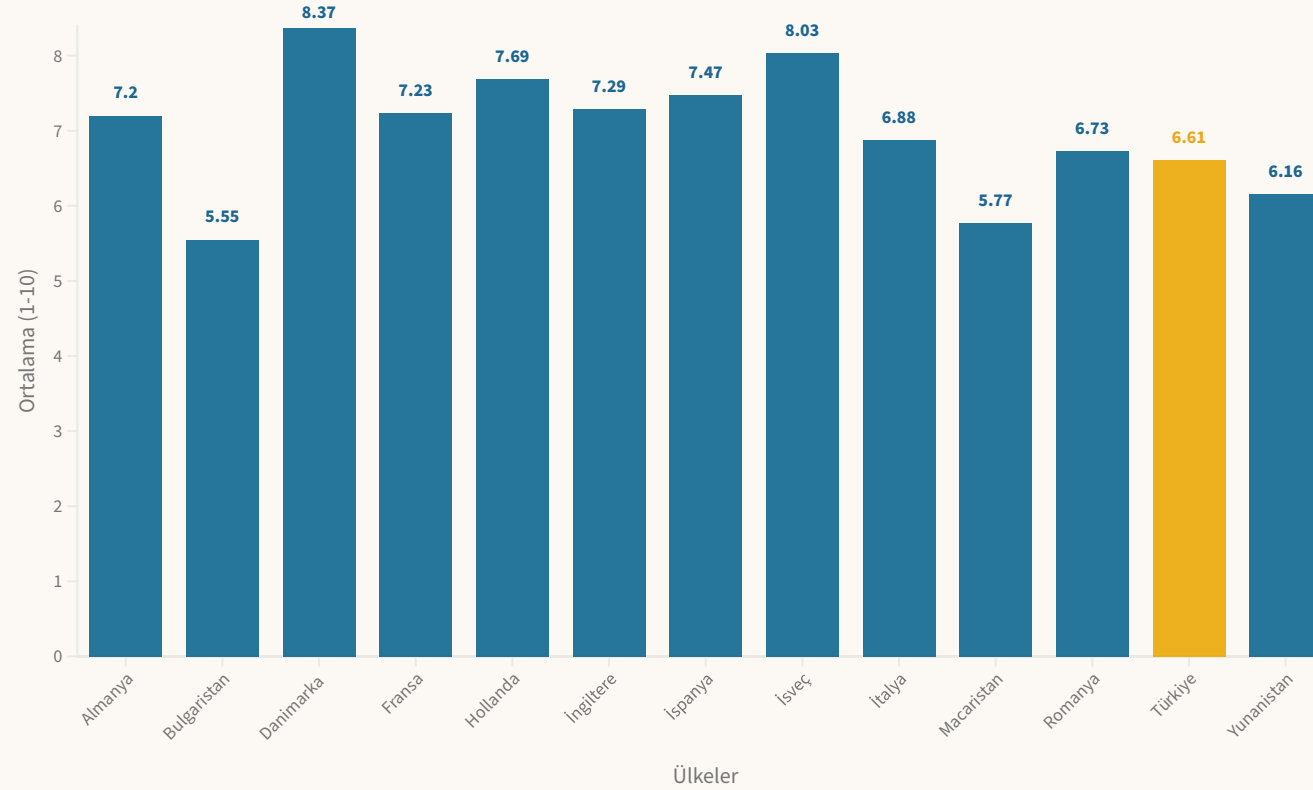
Seçilmiş OECD Ülkelerinde Harcanabilir Gelir Gini Katsayısı, 2005-2018

YAŞAM MEMNUNİYETİ

Türkiye’de öznel iyi oluşun Avrupa genelinden daha düşük olması hayat standartlarının düşük olmasından ve sosyal refah uygulamalarının yetersizliğinden kaynaklanmaktadır.

Seçilmiş Avrupa Ülkeleri ve Yaşam Memnuniyeti, 2012

SOSYAL POLİTİKA VİZYONUNU OLUŞTURAN AMAÇLAR

Geleceğin
Türkiyesinde

SOSYAL POLİTİKALAR

1

SOSYAL ADALETİ SAĞLAMAK

Her bireyin eşit haklara ve fırsatlara sahip olması için dezavantajlı grupların sosyal politikalar yoluyla güçlendirilmesidir.

Geleceğin
Türkiyesinde

SOSYAL POLİTİKALAR

2

BEŞERİ SERMAYEYİ VE İNSANİ GELİŞMEYİ YÜKSELTMEK

Beşerî sermaye, bireyin bilgi ve becerileri ile kendisini gerçekleştirebilmek için gerekli olan temel yetileridir. Türkiye'nin ekonomik ve sosyal refahını artırmanın yegâne koşulu beşerî sermayenin ve insani gelişmenin artırılmasıdır.

3

YAŞAM MEMNUNİYETİNİ ARTTIRMAK

Yaşam memnuniyeti, bireyin hayatıyla ilgili beklentileri ile sahip olduğu hayatın nitelikleri arasında yaptığı genel değerlendirmedir. Sosyal politikalar aracılığıyla vatandaşların yaşam memnuniyeti yükseltilmeye çalışılır.

SOSYAL POLİTİKALARI UYGULAMA VİZYONU

Geleceğin
Türkiyesinde

SOSYAL POLİTİKALAR

1

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Gelecek nesillerin ihtiyaçlarından ödün vermeden günümüz refah seviyesi artırılmalıdır. Bu dengeyi gözeten sosyal politikalar oluşturulmalıdır.

2

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

İhtiyaçları doğru tespit edip uygulamaların çıktılarını analiz edebilmek için sosyal politikaların her aşamasında ölçümler yapılmalı, bulgular sürekli değerlendirilmelidir.

Geleceğin
Türkiyesinde

SOSYAL POLİTİKALAR

3

KAPSAYICILIK VE ŞEFFAFLIK

Sosyal politikalar şeffaf bir süreç içinde farklı paydaşların görüşleri alınarak tasarlanmalıdır.

Geleceğin
Türkiyesinde

SOSYAL POLİTİKALAR

4

ETKİN UYGULAMA

Toplumun sürekli değişen ihtiyaçlarına cevap veren etkili politikalar üretilmelidir.

Geleceğin
Türkiyesinde

SOSYAL POLİTİKALAR

5

KOORDİNASYON

Gerek refah kurumları olan devlet, aile, piyasa ve sivil toplum arasında gerekse merkezî yönetim ve belediyeler arasında sosyal politikalar aktif bir iş birliği içinde yürütülmelidir.

6

EVRENSEL VE TOPLUMSAL DEĞERLERE BAĞLILIK

Tarihsel süreç içinde süzölmüş ve rafine hale gelmiş kültürel, toplumsal, dinî değerler ile evrensel normlara uygun olarak sosyal politikalar tasarlanmalıdır.

SON SÖZ

Türkiye’de sürdürülebilir bir refah rejiminin oluşturulabilmesi için; sosyal politikaların amaçlarını ve koşullarını dikkate alan bir sosyal politika zihniyetine, toplumsal mutabakata ve kapsamlı reformlara ihtiyaç vardır.

TEŞEKKÜR EDERİZ

MEHMET FATİH AYSAN